

Елтану

Аграрлық ел — экономикасының негізгі бөлігі ауыл шаруашылығына негізделген мемлекет.

Агломерация — бірнеше елді мекеннің (қала, кент, ауыл) бір-бірімен қосылып, біртұтас қала маңындағы аймақ түзуі.

Адам капиталы — халықтың білімі, кәсіби шеберлігі, денсаулығы арқылы ел экономикасына қосатын үлесі.

Адами даму индексі (АДИ) — елдің өмір сүру ұзақтығы, білім деңгейі және табыс деңгейі бойынша дамуын бағалайтын көрсеткіш (БҰҰ әдісі).

Автономия — мемлекеттің құрамындағы белгілі бір аймақтың ішкі істерін дербес басқару құқығы.

Біріккен Ұлттар Ұйымы (БҰҰ) — әлем елдерінің бейбітшілік пен қауіпсіздік мақсатында құрған халықаралық ұйымы (1945 ж.).

Біртұтас мемлекет (унитарлық) — әкімшілік-аумақтық бөліністері бар, бірақ орталықтандырылған басқаруы бар мемлекет түрі.

Болашағы жоғары дамушы елдер — индустриясы дамып келе жатқан елдер (мысалы, Бразилия, Үндістан, Қытай, Оңтүстік Африка).

Валюта — елдің ұлттық ақша бірлігі (мысалы, теңге, доллар, евро).

Валюта айырбас бағамы — бір елдің ақшасының екінші елдің ақшасына шаққандағы бағасы.

Географиялық орны — мемлекеттің жер шарындағы нақты орналасқан орны (материк, ендік, бойлық, көршілері).

Геодемография — халықтың географиялық орналасуы мен қозғалысын зерттейтін ғылым саласы.

Геоэкономика — елдердің экономикалық байланыстарын, ресурстар мен нарыққа қол жеткізу саясатын зерттейтін сала.

Даму деңгейі — елдің экономикалық, әлеуметтік және технологиялық көрсеткіштерінің жиынтығы.

Дамушы елдер — өнеркәсіп пен әлеуметтік салада даму үстіндегі елдер (мысалы, Үндістан, Индонезия).

Дамыған елдер — жоғары технологиялы экономикасы бар елдер (мысалы, АҚШ, Жапония, Германия).

Демографиялық жарылыс — халық санының қысқа уақыт ішінде тез өсуі.

Демографиялық қартаю — қарт адамдар үлесінің көбеюі және туу көрсеткішінің төмендеуі.

Егемен мемлекет — өз аумағында толық билік жүргізетін, тәуелсіз мемлекет.

Еңбек ресурстары — еңбекке қабілетті тұрғындар (жұмыс істейтін және жұмыс іздеп жүргендер).

Еуропалық Одақ (ЕО) — Еуропа елдерінің саяси және экономикалық бірлестігі.

Жаһандану — елдер арасындағы экономикалық, мәдени және саяси байланыстардың артуы.

ЖІӨ (Жалпы ішкі өнім) — ел ішінде бір жылда өндірілген барлық тауар мен қызметтің ақшалай құны.

Жұмыссыздық деңгейі — еңбекке қабілетті халықтың ішіндегі жұмыссыз адамдардың үлесі.

Заңнамалық билік — елдің негізгі заңдарын қабылдайтын және бекітетін билік тармағы.

Зәкір мемлекет — аймақтық деңгейде көрші елдерге экономикалық және саяси ықпал ететін жетекші ел (мысалы, Қытай – Азияда).

Импорт — басқа елдерден тауар мен қызмет сатып алу.

Индустрияландыру — елдің экономикасын өнеркәсіпке негіздеп дамыту процесі.

Инфрақұрылым — елдің шаруашылығын қамтамасыз ететін құрылымдар жүйесі (жол, көлік, байланыс, энергетика).

Капитал — өндіріс пен табыс табуға жұмсалатын қаржы, құрал-жабдық, ғимарат және т.б.

Кедендік одақ — бірнеше елдің ортақ экономикалық аймақ құрып, кедендік шектеулерді алып тастауы.

Колония — басқа мемлекетке саяси және экономикалық тәуелді аймақ.

Континенталды ел — мұхитқа немесе теңізге тікелей шығатын жолы жоқ мемлекет (мысалы, Қазақстан).

Көлік жүйесі — елдің ішінде және сыртында жүктер мен жолаушыларды тасымалдауға арналған инфрақұрылым.

Макроэкономика — ұлттық экономиканың жалпы дамуын зерттейтін сала.

Мегаполис — бірнеше ірі қаланың қосылып, біртұтас урбандық аймақ түзуі (мысалы, Токио—Осака).

Мемлекеттік басқару — елдің ішкі және сыртқы саясатын жүргізетін билік жүйесі.

Мемлекет нышандары — елдің рәміздері: ту, елтаңба, әнұран.

Миграция — халықтың бір елден екіншісіне немесе ел ішінде қоныс аударуы.

Нарықтық экономика — сұраныс пен ұсынысқа негізделген еркін экономикалық жүйе.

Номиналды ЖІӨ — елдің жалпы ішкі өнімінің ағымдағы бағамен есептелген шамасы.

Пайдалы қазбалар — елдің экономикасын қамтамасыз ететін табиғи ресурстар (мұнай, газ, көмір, металдар).

Политогеография — елдің аумақтық, саяси құрылымы мен шекараларын зерттейтін сала.

Постиндустриялық елдер — қызмет көрсету мен инновация саласы басым дамыған мемлекеттер (мысалы, Жапония, АҚШ).

Ратификация — халықаралық келісімдердің ұлттық деңгейде бекітілуі.

Республика — халық сайлаған өкілдер арқылы басқарылатын мемлекет түрі.

Ресурстық әлеует — елдің табиғи, еңбек және қаржылық мүмкіндіктерінің жиынтығы.

Сауда балансы — елдің экспорты мен импортының айырмасы.

Саяси карта — әлемдегі мемлекеттердің және олардың шекараларының картографиялық бейнесі.

Сыртқы саясат — мемлекеттің басқа елдермен қарым-қатынасы.

Социалистік елдер — өндіріс құралдары қоғам мен мемлекет меншігінде болатын саяси жүйе.

Табиғи өсім — белгілі бір кезеңде халықтың туу мен өлім айырмасы.

Тәуелсіздік — мемлекеттің басқа елдерге саяси және экономикалық тұрғыда тәуелсіз болуы.

Туризм географиясы — елдің табиғи және мәдени нысандарына байланысты туризм бағыттарын зерттейтін сала.

Федерация — бірнеше әкімшілік бірліктерден тұратын, ортақ конституциясы бар мемлекет (мысалы, Ресей, АҚШ).

Финанс — мемлекеттік және жеке сектордың ақша айналымы жүйесі.

Фискалдық саясат — мемлекет бюджеті арқылы ел экономикасын реттеу әдісі.

Экспорт — елдің шетке тауар немесе қызмет шығару әрекеті.

Экономикалық география — елдердің шаруашылығы мен ресурстарының аумақтық орналасуын зерттейтін ғылым.

Энергетикалық баланс — елдің энергия өндіру және тұтыну көрсеткіштерінің арақатынасы.

Этнодемография — халықтың ұлттық және этникалық құрамын зерттейтін ғылым саласы.